

**REPUBLIKA E KOSOVËS/REPUBLIKA KOSOVA/REPUBLIC OF KOSOVA
ZYRA E AUDITORIT TË PERGJITHSHEM / KANCELARIJA GENERALNOG
REVIZORA/OFFICE OF THE AUDITOR GENERAL**

Br. dokumenta: 23.4a.1-2010-08

**ZAVRŠNI IZVEŠTAJ REVIZIJE
O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA FONDA
PRIVATIZACIJE ZA GODINU ZAVRŠENU SA
31 DECEMBROM 2010 GODINE**

Priština, Jun 2011 godine

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak.....	4
I. Uvod.....	6
II. Mišljenje revizije.....	7
III. Stanje preporuka iz prethodnih godina.....	8
IV. Finansijski rezultat.....	9
V. Finansijski izveštaji.....	9
V.1 Usklađenost u vezi sa spoljnim izveštavanjem.....	9
V.2 Kvalitet informacija.....	10
VI. Finansijsko upravljanje.....	11
VI.1 Procedure privatizacije – Prodaja JP sa Spin-Off.....	11
VI.2 Računi privatizacije – Tarife Tendera.....	16
VI.3 Račun privatizacije – Deponovane Tarife.....	17
VI.4 Računi Likvidacije na Poverenju.....	18
VI.5 Izvršenje troškova kroz blagajnu.....	19
VI.6 Raspodela 20% radnicima i Račun prava Radnika.....	20
VI.7 Zaključenje (ispunjenje) ugovora.....	21
VI.8 Procesi Nadgledanja.....	22
VI.9 Kontigentne obaveze.....	23
VII. Kontrola o upravljanju.....	24
VII.1 Sistem Unutrašnje Kontrole.....	24
VII.2 Unutrašnja Revizija.....	25
VIII. Opšti zaključak o Menadžmentu FP.....	26
Dodatak I. Komentari KAP i odgovori KGR.....	27
Dodatak II. Razne vrste Mišljenja revizije.....	30

Lista skraćenica

GR	Generalni Revizor
KAP	Kosovska Agencija za Privatizaciju
KPA	Kosovska Poverenička Agencija
BK	Budžet Kosova
MFR	Međunarodni Federacija Računovodstva
FP	Fond Privatizacije
MOVIR	Međunarodna Organizacija Vrhovnih Institucija Revizije (INTOSAI)
MSVIR	Međunarodni Standardi Vrhovnih Institucija Revizije (ISSAI)
ZUJFO	Zakon 03/L-48 o Upravljanju Javnih Finansija i Odgovornosti
ZJN	Zakon Br. 02/L-99 o Javnim Nabavkama promenjen i dopunjen datuma 8 Februar 2007. Uključujući novi zakon Br. 03/L-241 na msrzi od 01. Decembra 2010 godine
MPF	Ministarstvo Privrede i Finansija
JUR	Jedinica Unutrašnje Revizije
JP	Javna Preduzeća
GFI	Godišnji Finansijski Izveštaji
ISUFK	Informativni Sistem za Upravljanje Finansija Kosova
MSR	Međunarodni Standardi Računovodstva
MSRJS	Međunarodni Standardi Računovodstva na Javnom Sektoru (IPSAS)
KGR	Kancelarija Generalnog Revizora

Opšti sažetak

Kancelarija Generalnog Revizora (KGR) je izvršila Reviziju godišnjih finansijskih izveštaja (GFI) Fonda Privatizacije (FP) za godinu koja se završila sa 31 Decembrom 2010.

Naša Revizija je izvršena u skladu sa međunarodnim standardima revizije (MSR) pripremljenih od strane INTOSAI (MOVIR) i uključila je testiranja i procedure za koje smo smatrali da su potrebne za davanje jednog mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima.

Prema našem mišljenju, Finansijski Izveštaji generalno *ne prikazuju pravilno i istinito stanje*.

KAP nije obezbedio transparentan proces tokom privatizacije Javnih Preduzeća. Mi smo našli slabosti u nastavku:

- Za osiguranje savetodavnih usluga za privatizaciju Preduzeća Šar Cem (u vrednosti od 580,000€) nije poštovan redovni proces;
- Prodaja Preduzeća Šar Cem u vrednosti od 30,100,000€ (uključujući i oko 42% prihoda 2010 godine) nije izvršeno u skladu sa sprovodljivim pravnim okvirom. KAP nije osigurao otvoreno tržište za njenu prodaju, zato mi nismo sigurni da je dobijena potrebna vrednost novca; i
- Preduzeće Šar Salonit je izgradio Hotelski i Poslovni Objekat u vrednosti od 693,256€ bez odobravanja od strane KAP.

(ISSAI 400 *Protivno Mišljenje*)

Osim toga, naša revizija je identifikovala slabosti i na nekoliko polja finansijskog upravljanja. Ove slabosti su opisane detaljno unutar ovog izveštaja.

Likvidacija kao proces je u početnoj fazi, pošto do sada je likvidirano samo jedno Preduzeće. KAP je generalno zanemarila ovaj proces. Takođe, KAP je zanemarila zaključenje ugovora.

Nadgledanje za komercijalizovana preduzeća nije izvršeno u skladu sa ugovorima. Iako nije ispunjen sporazum o obavezivanju u skladu sa ugovorom, KAP nijednom nije preduzela mere za prekid ugovora.

Za raspodelu 20% za radnike, jednim slučajem KAP nije obezbedio relevantne dokumente koji dokazuju legitimnost radnika uključeni u ovaj spisak.

Sa namerom poboljšanja funkcionisanja sistema finansijskog upravljanja, mi vam preporučujemo da obezbedite:

- Potpunu usklađenost sa pravnim okvirom;

- Transparentnost i jednake mogućnosti za sve investitore tokom procesa privatizacije;
- Veće angažovanje na procesu likvidacije;
- Administriranje i nadgledanje komercijalizovanih JP u potpunom skladu sa pravnim okvirom; i
- Raspodelu dobiti od 20% radnicima, poštujući određene kriterije.

Mi preporučujemo Odbor KAP da se angažuje na uspostavljanju i potpunom sprovođenju pravnog okvira i funkcionalizacija unutrašnjih kontrola. Na osnovu toga da osigura potpunu transparentnost tokom procesa privatizacije, kao i efikasno i efektivno upravljanje Fonda Privatizacije.

Menadžmentu KAP je pružena mogućnost davanja komentara na nacrt ovog izveštaja. U ovom izveštaju su zatim napravljene izvestan broj promena.

Ne zaključena pitanja, za koje mi kao revizori i entitet pod revizijom još uvek imamo razna gledišta, možete naći u Dodatku 1.

Menadžment se obavezao da će napraviti sva zalaganja radi adresiranja svih pruženih preporuka.

I. Uvod

Ova revizija se tiče GFI FP za godinu koja se završila 31. Decembrom 2010.

Obaveza je KAP da pripremi GFI za FP prema regulativnom Okviru za pripremu finansijskih izveštaja izdatim i odobrenim od strane KAP. Ovi izveštaji su u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (MSRJS) o „Finansijskom izveštavanju na osnovu računovodstva gotovog novca“.

KGR je odgovorna za obavljanje godišnjih revizija regularnosti FP vaše institucije.

Revizija regularnosti se definiše kao overavanje finansijskog računovodstva, uključujući i istraživanje i procenu GFI i drugih finansijskih podataka kao i davanje mišljenja o tome:

- Dali GFI daju istinito i objektivno stanje računa i finansijskih pitanja za period revizije;
- Dali su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa Zakonima i Uredbama na snazi;
- O prikladnosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koja proističu iz revizije ili se odnose na nju.

Prvo smo izvršili privremenu reviziju, tretirajući prethodne preporuke kao i adresiranje pitanja finansijskog upravljanja tokom tekuće godine. Zatim smo savetovali smo menadžment za adresiranje pitanja na GFI, kroz memorandum revizije dostavljenim u Decembru 2010 godine.

Sa namerom ispunjenja naše odgovornosti za reviziju MPF, mi smo preduzeli aktivnosti kao u nastavku:

- Odredili smo dali GFI FP su pripremljeni u skladu sa Zakonodavstvom;
- Odredili smo nivoe materijalnosti FP, kao prag za olakšavanje određivanja mišljenja koje se treba pružiti o GFI;
- Sproveli smo jednu kombinaciju uzimanja uzoraka prema našem sudu i prema slučaju, tokom odabiranja transakcija za testiranje;
- Obavili smo sveobuhvatna supstancijalna testiranja o finansijskim transakcijama;
- Oslonili smo se na jednu vrstu kombinacija intervjua, analitičkih pregleda, pregleda dokumenata i fizičkog overavanja da bi ocenili validnost i regularnost finansijskih transakcija; i
- Ocenili smo kvalitet rada Jedinice Unutrašnje Revizije.

U ovom izveštaju mi smo rezimirali reviziju ove godine i pružamo jedno formalno mišljenje o GFI FP za 2010 godinu.

U vezi sa našim mišljenjem revizije o GFI FP, MSR određuju specifične kriterije koji uređuju vrstu mišljenja koje može da se pruža.

One su određene opširnije na Dodatku 2.

II. Mišljenje revizije

Prema našem mišljenju, Finansijski Izveštaji generalno *ne prikazuju pravilno i istinito stanje*.

KAP nije obezbedio transparentan proces tokom privatizacije Javnih Preduzeća. Mi smo našli slabosti u nastavku:

- Za osiguranje savetodavnih usluga za privatizaciju Preduzeća Šar Cem (u vrednosti od 580,000€) nije poštovan redovni proces;
- Prodaja Preduzeća Šar Cem u vrednosti od 30,100,000€ (uključujući i oko 42% prihoda 2010 godine) nije izvršeno u skladu sa sprovodljivim pravnim okvirom. KAP nije osigurao otvoreno tržište za njenu prodaju, zato mi nismo sigurni da je dobijena potrebna vrednost novca; i
- Preduzeće Šar Salonit je izgradio Hotelski i Poslovni Objekat u vrednosti od 693,256€ bez odobranja od strane KAP.

(ISSAI 400 *Protivno Mišljenje*)

III. Stanje preporuka iz prethodnih godina

Na našem izveštaju revizije izveštaja FP za 2009 godinu, smo pružili osam preporuka. Od njih, tri su adresirana u potpunosti, tri delimično, dok ostalih dva još uvek nisu adresirana.

Preporuke koja su uspela da se adresiraju su:

- Izrada unutrašnjeg regulativnog okvira o obliku izveštavanja o izveštajima Fonda privatizacije;
- Pregled politika i pravila tendera; i
- Usaglašavanje pravila tendera sa politikama delovanja što se tiče vraćanje deponiranih sredstava ponuđača koji nisu dobili tender.

Preporuke koja su se adresirala delimično su:

- Usaglašavanje pravila tendera sa politikama delovanja kao i potpisivanje politika od strane Odbora;
- KAP nije osnovao Komisiju za Reviziju, ali istu ulogu je obavljao Odbor Direktora koji su izveštavali Kancelariji Unutrašnje Revizije; i
- Uvođenje na vreme kazni tokom neispunjenja ugovora i upotreba opcije za povlačenje deonica ako se ne ispune ugovori komercijalizacije.

Preporuke koja nisu uspela da se adresiraju su

- Potpisivanje ugovora u skladu sa politikama KAP i pravilima tendera kao i rok i procedure isplate u potpunom skladu sa pravilima tendera; i
- Jačanje funkcije unutrašnje kontrole i njihovo sprovođenje da bi se osiguralo efikasan i transparentan proces i da smanji mogućnosti za greške i loše upravljanje.

Kao posledica ne adresiranja u potpunosti naših preporuka, postoje isti problemi kao u prethodnim godinama. Izražavamo naše uznemirenje o svim ne sprovedenim preporukama.

IV. Finansijski rezultat

KAP je pripremila jedan Biznis Plan za 2010 godinu, gde se predviđaju aktivnosti i strategije Agencije za Fond Privatizacije u ovom periodu.

Tabela 1. Opis Računa prema Kategorijama

Opis Računa	Aktivni računi na kraju perioda	Stanje računa na datum 31 Decembar 2010	Stanje računa na datum 31 Decembar 2009	Razlika
Računi Privatizacije na poverenju	690	278,534,309	259,719,544	18,814,765
Računi Likvidacije na poverenju	145	214,480,470	175,188,793	39,291,677
Računi (Novac) na poverenju JP	124	5,691,148	3,388,895	2,302,253
Novac na poverenju komercijalizacije JP	16	3,520,026	3,567,460	-47,434
Sredstva na poverenju koja pripadaju radnicima	69	9,662,836	132,986	9,529,850
Deponovanja Ponuda Privatizacije	1	3,139,227	3,391,091	-251,864
Tarife Dostavljanja Ponuda za Privatizaciju	1	1,892,396	1,428,339	464,057
Deponovanja Ponuda Likvidacije	1	1,371,067	638,468	732,599
Tarife Dostavljanja Ponuda za Likvidaciju	1	195,846	49,642	146,204
Račun registriranja tarifa likvidacije	1	8,519	0	8,519
Osnivački Kapital KAP	1	1,095,678	1,094,207	1,471
Rezervni Fond KAP	1	2,591,945	2,433,523	158,422
Novac Donatora	1	8,359	8,347	12
Oročeni računi	6	1696.12	0	1,696
Ukupno:	1,058	522,193,297	451,041,295	71,152,227

Sa gornje tabele se vidi stanje svih računa na kraju perioda izveštavanja, uključujući i broj aktivnih računa. Sredstva FP tokom ovog perioda su povećana za 71,152,227€, koje su kao rezultat procesa privatizacije.

V. Finansijski izveštaji

V.1 Usklađenost u vezi sa spoljnim izveštavanjem

GFI FP se pripremaju na osnovu MSR javnog sektora o finansijskom izveštavanju na osnovu gotovog novca MSRJS (IPSAS).

KAP je adresirao preporuku KGR pruženu na izveštaju iz prethodne godine, usvajajući regulativni okvir izveštavanja GFI za prikazivanje fondova na poverenju.

GFI su pripremljeni u potpunom skladu sa ovim okvirom (ali podaci nisu bili verodostojni sa gledišta fondova na poverenju). Finansijski Izveštaji su potpisani od strane odgovornih lica i dostavljeni su pri MPF / Trezor u traženom vremenskom okviru.

Jednom mesečno, KAP rezimira svoje aktivnosti u vezi sa privatizacijom i likvidaciju u jednom izveštaju nazvanim Sažetak Informacija Menadžmenta (SIM). Sadašnji SIM svaki put se upoređuje sa prethodnim SIM.

Menadžment KAP treba da izveštava Odboru Direktor, dok Odbor treba da izveštava Skupštini Kosova i da objavi tromesečne izveštaje koji rezimiraju aktivnosti Agencije i prikazuju finansijske rezultate.

Nedostatak transparentnosti tokom izveštavanja

Odbor je izveštavao pred skupštinom, ali nije objavio tromesečni izveštaj o aktivnostima i prikazivanje rezultata Agencije.

Na kraju fiskalne godine, PAK je objavio godišnji izveštaj 2010.

Zaključak

KAP nije uspeo da svoje tromesečne izveštaje napravi transparentnim, ne objavljujući ih u skladu sa njihovim pravnim okvirom (Član 20 Zakona Br. 03/L-067).

Preporuka 1

Preporučujemo odbor KAP da obezbedi:

- Transparentan proces izveštavanja o aktivnostima Agencije i za prikazivanje finansijskih rezultata.

V.2 Kvalitet informacija

Finansijski Izveštaji pružaju informacije da bi pomogli donošenje odluka i da pružaju dokaze o odgovornostima organizacije, o njenim resursima i transparentnosti tokom trošenja javnog novca.

Pogrešne kategorizacije

KAP je prikazala troškove fondova na poverenju (račun likvidacije) u iznosu od 39,304€. Mi smo testirali ove vrednosti i primetili smo da su to bili ne zaključeni avansi. Sa ove vrednosti se izuzima iznos od 200€ za kojeg postoje dokazi o njihovoj potrošnji.

Zaključak

Sa izuzetkom izveštavanja avansa koji su prikazani kao troškovi na Finansijskim Izveštajima računa na poverenju mi ocenjujemo da prikazane informacije na Finansijskim Izveštajima su registrirane u skladu sa gotovim novcem.

Preporuka 2

Preporučujemo odbor KAP da obezbedi:

- Kontrole tokom registriranja troškova i njihovo pravilno prikazivanje na finansijskim izveštajima.

VI. Finansijsko upravljanje

VI.1 Procedure privatizacije – Prodaja JP sa Spin-Off

Naj korišćenija metoda KAP za privatizaciju Javnih Preduzeća koje imaju održivo poslovanje je metoda e Spin-off, kroz koju imovina i ograničene obaveze jednog JP se prenesu na novoosnovanu jedinicu JP (Novo Preduzeće-NewCo.9.

Novo Preduzeće će se prodati jednom investitoru i prihodi sa prodaje će se upaltiti na jedan račun poverenja koji će se koristiti za ispunjenje preostalih obaveza JP, kao i druge žalbe, uključujući i žalbe o vlasništvu. JP će se zatim likvidirati ili ići pod stečaj.

Osim ove metode KPA u nekoliko slučajeva koristi i prodaju kroz likvidaciju, ako se mislilo da takva procedura je u interesu kreditora ili dotičnih vlasnika.

Na tabeli Br. 2 otkrili smo otkrili tok novca računa privatizacije na poverenju za period od 1 Januara 2010 do 31 Decembra 2010 godine.

Tabela Br. 2 Računi privatizacije na Poverenju (nalaze se 690 aktivnih računa)

Br.	Opis	Period	Vrednost u Evrima
1	Računi Privatizacije na poverenju	01 Januar 2010	259,719,544
2	Prilivi novca		75,422,141
3	Izlivi novca		56,607,377
4	Računi Privatizacije na poverenju	31 Decembar 2010	278,534,309

Na računima privatizacije na poverenju prilivi novca imaju vrednost od 75,422,141 €. Glavni prilivi ovog računa su prihodi od prodaje javnih preduzeća (JP) 72,588,812€, prihodi sa kamate u iznosu od 338,782€, depoziti od računa ponuda 2,480,000€ kao i drugi prihodi od 14,547€.

Dok izlivi novca za gore pomenuti period je bio 56,607,377€. Sa ovog 30,399,088€ su transferisana na računima likvidacije, 12,721,241€ su transferisana na SNSK (raspodela 20% radnicima), 9,156,996€ su transferisana na račun radnika, 4,087,398€ su vraćena ponuđačima i drugi izlivi u iznosu od 242,653€.

Na ovaj račun mi smo ispitali kompletnu grupu 43 i 45a. Ove grupe privatizacije su imale na spisku za prodaju 24 preduzeća. Od njih, na grupi 43 su uspešno privatizovane 5 preduzeća i u grupi 45a su 7 preduzeća. Dobitni ponuđači ovih preduzeća (grupe 45a) su bile na procesu zaključenja isplate. Osim toga, mi smo testirali i jednu prodaju sa neredovnom procedurom isplate. Ispitivani uzorci za koje su izvršene isplate u 2010 godinu imaju vrednost od 39,423,315€ ili iznad 54% prihoda sa prodaje JP za ovaj period.

Tokom procesa testiranja procedura privatizacije primetili smo da nema dovoljno kontrole njihovog upravljanja. To je rezultiralo sa nalazima koji su prikazani u nastavku:

Generalno nedostaju dokazi za određivanje komisije za primanje ponuda kao i otvaranje nije izvršeno od strane Odbora ili komisije koja je određena od njegove strane

Prema politikama delovanja KAP treba da se odredi komisija za primopredaju ponuda, kao i otvaranje ponuda treba da se obavi od strane Odbora ili neke komisije određene od njegove strane, koja će se sastojati od:

- Jednog radnika Agencije;
- Jednog predstavnika Privredne Komore; i
- Jednog spoljnog pravnog stručnjaka sa visokim ugledom.

Menadžment KAP nije pružio dokaze za određivanje (naimenovanje) komisije za primopredaju ponuda.

Takođe, na otvaranju ponuda su učestvovali samo Službenici KAP, bez učestvovanja spoljnih predstavnika. Isti nalaz je uključen i na izveštaju prethodne godine, ali naša preporuka nije adresirana.

KAP je počeo sa adresiranjem naših preporuka pruženih na izveštaju prošle godine. Na drugom delu 2010 godine Agencija je osnovala komisije za primopredaju ponuda u skladu sa politikama delovanja, ali isti nisu se odazvali pozivu ni u jednom slučaju do sada.

Kvalifikacija odgovornih operatora

Jednim slučajem smo primetili da članovi kontrola ponuda su kvalifikovali kao odgovornim ponuđača koji nije ispunio kriterije u skladu sa pravilima tendera. Konkretno, mi smo overavali izvršene isplate od strane ponuđača i nismo imali neki dokaz o isplati depozita za ponudu od 20,000€, kao i tarifu za dostavu u visini od 1,000€.

Zakašnjenja na obaveštenju Dobitnog Ponuđača, kao i isplatu 75% cene ponude

Od 30 testiranih uzoraka kod 12 njih KAP je zakasnila sa obaveštenjem privremenih dobitnika ponuda. Takođe, zakašnjenja je bilo i na obaveštenju za isplatu 75% cene ponude. Zakašnjenje na obaveštavanjima su uticale na zanemarivanje procesa privatizacije u celini.

Isti nalaz je uključen i na izveštaju prethodne godine, ali naša preporuka nije adresirana.

Anuliranje tendera jednog JP sa spiska prodaje grupe 43 bez odobravanja odbora

Prodavnica ;Mulliri; Uroševac je anulirana sa spiska prodaje bez odobravanja Odbora Direktora KAP. To pokazuje slabu kontrolu kod KAP u vezi sa procesom privatizacije u celini.

KAP je zanemarila potpisivanje ugovora sa kupcem JP

Novo Preduzeće ;Rilindja Libraria; Istog u vrednosti od 51,150€ je izvršila sve isplate o određenom vremenskom roku, ali Agencija je usporila proces ugovora sa kupcem. Ovi nemari KAP usporavaju proces privatizacije u celosti.

Komercijalista koji je otkazao da ispuni sporazum o obavezivanju, nagrađuje se sa ugovorom privatizacije

KAP je potpisala ugovor komercijalizacije sa Preduzećem ;Egi Bau; za komercijalizaciju Preduzeća ; Zdrukthëtaria; u vrednosti od 251,480€. Na ovom ugovoru stoje uslovi koji treba da se ispune. Komercijalista je otkazao i nije ispunio obavezivanja (investicije, zapošljavanje i kiriju predviđenu ugovorom) u skladu sa ugovorom. Uprkos tome, Agencija je dalo pravo na privatizaciju novom preduzeću ; Zdrukthëtaria.

KAP obrazlaže Preduzeće za neispunjenje ugovora o obavezivanju pošto Preduzeće nije imala na raspolaganju celu komercijalizovanu imovinu sa KAP (imovina na ugovoru komercijalizacije je 5,303 m2 dok imovina koja je prisvojena je 952 m2). Zato, uprkos obrazloženja od Agencije, komercijalista je imao oko 4,350 m2 na upotrebi i nije imao razloga da ne ispuni u celosti sporazum o obavezivanju.

Nepravilne procedure tokom ugovaranja savetodavnih usluga za privatizaciju Preduzeća ;Šar Cem;

KAP ima osnovanu Jedinicu za Nabavke koja izvršava nabavke na osnovu ZJN. Osim toga, KAP je usvojila unutrašnju uredbu kroz koju se uređuju snabdevanja koje se finansiraju od računa Fonda Privatizacije.

Kod ugovora “Ugovaranje Savetodavnih Usluga za Transakcije u Vezi sa Privatizacijom Šar Cem”, primećuje se da KAP od početka je favorizovala dobitnu kompaniju.

Kao prvo, pokretanje procedure za izvršenje ovog ugovora je urađeno kroz jedinicu za nabavke. Zatim se ovaj tender anulira i Odbor donosi odluku da se nastavi sa re tenderisanjem kroz metodu unutrašnjih procedura nabavki.

Prema ovoj metodi KAP nije sprovodio unutrašnje procedure, ali je poslao pozive pet kompanijama za dostavljanje ponuda. Na osnovu tih ponuda bira se dobitna kompanija "Raiffaisen Investment" u iznosu od 580,000€.

Na osnova ovoga mi ocenjujemo da procedure za biranje savetnika nije bila transparente. Šta više, ova kompanija je trebalo da proceni vrednost prodaje Preduzeća Šar Cem.

Odstupanje od redovnih procedura za privatizaciju Preduzeća Šar Cem

Prihodi sa prodaje JP tokom 2010 godine su bila 72,588,812€, zato oko 42% ovih prihoda su nastali od prodaje (privatizacije) Preduzeća Sharr Cem.

KAP ima osnovan Departman Prodaje koji je nadležan za privatizaciju JP. Za privatizaciju JP je određena zakonska osnova koja obezbeđuje istovetna prava i transparentnost za sve investitore (domaće i strane). To obezbeđuje pravni okvir, počevši od Ustava Kosova kao najveći Pravni Akt pa do Zakona o KAP i drugim Operativnim Politikama.

Za privatizaciju Preduzeća Šar Cem, KAP nije poštovala ove procedure, ali je pregovarala sa kupcem koji je imao na upotrebu preduzeća (komercijalizaciju) do trenutka privatizacije. Pregovaranje cene je obavljeno od strane kompanije ugovorene za savetodavne usluge "Raiffaisen Investment". Nakon pregovaranja je sklopljen dogovor za cenu od 30,100,000€, sa kojom cenom je prodato preduzeće.

Na osnovu toga možemo reći da KAP nije osigurala tržišnu cenu tokom prodaje ovog Preduzeća. Primećene nepravilnosti od ugovaranja savetnika pa do prodaje Šar Cem nas navode na misao da je favorizovan kupac ovog Preduzeća. Zato izražavamo naše uznemirenje u vezi sa procesom privatizacije ovog preduzeća.

Što se tiče transparentnosti i procedura privatizacije; KAP se opravdava da datumom 09.08.2010 za prodaju preduzeća Šar Cem je informisao: Predsednika Republike Kosova, Vladu (Premijera), Skupštinu, Kancelariju za Vezu Evropske Komisije, Civilnu Međunarodnu Kancelariju kao i nekoliko Ambasada.

Agencija nije prikazala pravilno površinu zemljišta

Kod Grupe 45a privatizacije dva preduzeća vidi se da nije bilo pravilnog prikazivanja površine zemlje, odnosno javne publikacije na novinama i na memorandumima informacija za ova preduzeća su prikazali razne površine. Na tabeli u nastavku prikazujemo jasnije:

Tabela Br. 3 Tabelarni prikaz površine zemljišta

Br.	Opis	Površina na m2 prema javnom objavljivanju	Površina na m2 prema IM (su dodeljeni svim ponuđačima)
1	Amortizatori – Administrativna Zgrada	5ha, 20 ar i 60 m2	5ha, 7ar i 37 m2
2	Fabrika Amortizatora	8 ha 28 ar 70 m2	8 ha 35 ar 68 m2

Zaključak

Primećene slabosti u vezi sa procesom privatizacije generalno su dosta ozbiljne i navode na jednu slabu kontrolu unutar KAP.

Nedostaje transparentnost od početka procedura privatizacije pa do ugovaranja. Nije osiguralo otvoreno tržište tokom privatizacije Preduzeća Šar Cem. Sve nas to navodi na sumnju da može postojati opasnost prevare tokom ovog procesa.

Preporuka 3

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Sprovođenje Politika Delovanja tokom celog procesa privatizacije, počevši od određivanja komisije, njen sastav pa do otvaranja i registriranja ponuda;
- Sprovođenje pravila tendera od obaveštenja o privremenom dobitniku, obaveštenju o isplati 75% pa do potpisivanja ugovora; i
- Kontrola i transparentnost tokom procesa privatizacije, da bi se stvorilo otvoreno okruženje, pružajući istovetne mogućnosti nadmetanja za sve investitore (domaći i strani).

VI.2 Računi privatizacije – Tarife Tendera

Na osnovu Politika KAP i Pravila tendera Privatizacije, Agencija zahteva od svakog učesnika tendera da plate tarife (iznos koji se ne vraća) za dostavljanje ponude u iznosu od 1,000€ (za redovni Spin-Off). U nastavku prikazujemo tok računa privatizacije-tarife tendera za 2010 godinu.

Tabela Br. 4		Računi privatizacije - Tarife Tendera		1000435010000222
Br.	Opis	Period	Vrednost u Evrima	
1	Računi privatizacije - Tarife Tendera	01 Januar 2010	1,428,339	
2	Prilivi novca		531,596	
3	Izlivi novca		67,540	
4	Računi privatizacije - Tarife Tendera	31 Decembar 2010	1,892,396	

Na računima privatizacije - Tarife tendera, prilivi novca kao što su prikazani na gore pomenutu tabelu imaju vrednost od 531,596€. Od njih, 418,450€ su prihodi sa tarifa tendera, koje se isplaćuju od strane svakog učesnika tendera, 110,000€ uplate ponuda prenošene na tarifi tendera privatizacije, dok preostali deo su prihodi sa kamate i druge transakcije.

Dok izlivi novca u visini od 67,540€, su od vraćanja uplata ponuda od ponuđača tarife tendera privatizacije 40,000€, tarife tendera 14,500€, vraćanje tarife tendera – ponuđačima 9,550€ i deo od 3,490€ predstavlja druge izlive za administriranje ovog računa.

Mi smo testirali prilive novca i ispitali smo 78 uzoraka (Ponuđača Tendera), koje imaju vrednost od 85,000€, izraženo u procentima naš uzorak uključuje oko 20% populacije (prilivi sa tarifa tendera). Naša testiranja otkrila su sledeće nalaze:

Ne poštovanje politika i pravila tendera tokom nameta tarifa tendera

Dok politike i pravila tendera zahtevaju da svaki ponuđač plati tarifu u iznosu od 1,000 € (za redovni Spin-Off), Agencija je odredila za neka preduzeća tarife u iznosu od 2,000€. Agencija nije imala neki razlog za povećanje tarifa za ova preduzeća.

Zaključak

KAP nije imala potrebnu kontrolu tokom određivanja tarifa tendera. Zato, nije bilo istovetnog tretiranja za sve ponuđače.

Preporuka 4

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Određivanje tarifa da se izvrši u skladu sa pravnim okvirom, pružajući istovetne mogućnosti za sve ponuđače.

VI.3 Račun privatizacije – Deponovane Tarife

Na osnovu politika KAP i Uredbe tendera Privatizacije, Agencija zahteva od svakog ponuđača na tenderu da dostavi uplatu za jedno sa njegovom ponudom. Iznos uplata se odobrava od strane Odbora direktora koja se određuje pravilima tendera za svaki Spin-Off iz slučaja u slučaj.

Tabela Br. 5		Računi privatizacije – Tarife Uplate 1000435000000104	
Br.	Opis	Period	Vrednost u Evrima
1	Računi privatizacije - Tarife Uplate	01 Januar/2010	3,391,091
2	Prilivi novca		14,017,752
3	Izlivi novca		14,269,616
4	Računi privatizacije - Tarife Uplate	31 Decembar/2010	3,139,227

Na Računu privatizacije – Tarife Uplate, Prilivi novca kao što su prikazane na gore pomenutoj tabeli imaju vrednost od 14,017,752€. Glavni račun koji sadrži ovu vrednost je Tarifa Uplate koja se isplaćuje od strane svakog ponuđača tendera koja ima vrednost od 13,994,500€. Drugi prihodi se povezuju sa prihodima iz kamate i drugih prihoda sa ovih tarifa.

Izlivi novca za gore pomenuti period je bio u iznosu od 14,269,616€. Sa ovoga, vrednost od 10,672,000€ su izlivi za vraćanje uplata ponuđača koji nisu dobitnici, 3,110,000€ su transferisani na računima privatizacije dok preostali deo se povezuje sa zaplena i drugih izliva.

Mi smo ispitali 78 uzoraka (uplate ponuđača tendera), koje imaju vrednost od 6,510,000 € ili blizu 47% populacije (prilivi uplata ponuda). Naša testiranja ovog računa su otkrila nalaze u nastavku:

Protivrečnosti između politika i pravila tendera što se tiče vremenskog roka za vraćanje uplata ponuđača koji nisu dobitnici

Prema pravilima tendera vraćanje uplata ponuđača koji nisu dobitnici treba da se obavi unutar 10 radnih dana nakon otvaranja ponuda, dok prema politikama delovanja to treba da se obavi u roku od 15 radnih dana, nakon potpisivanja ugovora kupoprodaje deonica. Mi smo primetili da KAP je vratio uplate ponuđača koji nisu dobitnici unutar 10 radnih dana nakon otvaranja ponuda, odnosno pre potpisivanja ugovora kupoprodaje deonica.

To je bilo u skladu sa pravilima tendera, ali je u suprotnosti sa politikama delovanja. Isti nalaz je uključen i na izveštaju iz prošle godine, ali naša preporuka nije adresirana.

KAP je počeo da adresira naše preporuke: datumom: 13 Septembar 2010 Menadžment KAP je adresirao jedan Memorandum za Odbor KAP gde je zahtevao usaglašavanje Operativnih politika i Pravila Tendera. Odbor Direktora na sastanku održanom u Septembru je usvojila operative politike sa pravilima tendera.

VI.4 Računi Likvidacije na Poverenju

Za svako JP se formira Komisija za Likvidaciju koja ima za obavezu razvoj svih procedura do njene potpune likvidacije. Komisija treba da izradi jedan registar njene imovine i jedan početni izveštaj njihovih dugova. .

Ova komisija obaveštava sve poznate kreditore JP pismenim putem i potrebu da kreditor priloži žalbu Komisiji za Likvidaciju.

Zahtevi kreditora treba da se registrišu od strane Komisije i da se ocenjuju ovi zahtevi.

Nakon realizacije ovog procesa ono se usvaja od strane Odbora i oslobađaju se članovi komisije.

Na tabeli Br. 6. Prikazali smo tok računa likvidacije na poverenju za 2010 godinu. Na kraju ovog perioda Računi likvidacije na poverenju su bili 214,480,470€, što rezultira sa povećanjem od 39,291,677€.

Tabela Br. 6		Računi Likvidacije (nalaze se 145 aktivnih računa)	
Br.	Opis	Period	Vrednost u Evrima
1	Računi Likvidacije	01 Januar 2010	175,188,793
2	Prilivi novca		41,906,575
3	Izlivi novca		2,614,898
4	Računi Likvidacije	31 Decembar/2010	214,480,470

Prilivi novca na Računima Poverenja na Likvidaciji za ovaj period su bili 41,906,575€. Sa ovog iznosa 30,683,635€ ili oko 73% su transferisani sa Računa privatizacije. Ostali deo sa prodaje imovine likvidacijom 10,281,867€ i 941,073€ su ostali prihodi.

Izlivi novca za Račune Poverenja na Likvidaciji za ovaj period je bio 2,614,898€. Najveći deo ove vrednosti pripada transferu radnika, MSRJS kao i isplata PDV Poreskoj Administraciji Kosova. Mi smo ispitali dve grupe prodaje likvidacijom (prodaja 3 i prodaju 5). Ove prodaje imaju vrednost od 3,460,445€ ili 34% ukupne vrednosti (prodaja likvidacijom za ovaj period).

Naša testiranja prikazuju sledeće nalaze:

Ne sprovođenje u potpunosti pravila tendera

Naši uzorci su otkrili da je bilo malih zakašnjenja na obaveštavanju privremenog dobitnika, kao i za obaveštenje za isplatu 25% ponuđene cene (na osnovu pravila tendera: rok za obaveštenje o privremenom dobitniku je bio 3 dana dok isti su obavešteni za 4 radna dana).

Produženje rokova tokom prodaje likvidacijom je uticalo i na usporavanju procesa privatizacije u celini. Isti nalaz je uključen i na izveštaju iz prošle godine ali naša preporuka nije adresirana.

Zaključak

Tokom procesa prodaje likvidacijom imovine sadašnja kontrola je slaba i to je izazvalo usporavanje procesa privatizacije (prodaje likvidacijom).

Dok proces likvidacije je u početnoj fazi razvoja i potrebno je veće angažovanje KAP za likvidaciju JP. Do sada KAP je stigao da likvidira samo jedno JP.

Preporuka 5

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Kvalitetno upravljanje ponuđačima, posebno na obaveštenju dobitnih ponuđača i obaveštenju za isplatu; i
- Veće angažovanje na razvoj procesa likvidacije JP.

VI.5 Izvršenje troškova kroz blagajnu

Na Finansijskim Izveštajima računa na poverenju za period 2010 KAP je prikazala troškove blagajne u iznosu od 39,304€. Ovi troškovi su prikazani na računu likvidacije na poziciji izliv. U nastavku su prikazani nalazi u vezi upotrebom sitnog novca:

Nema jasnih uredbi za trošenje sitnog novca sa računa na poverenju

KAP nema neku uredbu za korišćenje blagajne nego se oslanja na Uputstva za Članove Komisija za Likvidacije KAP, član 5.4. (avansi novca u sitnim iznosima), kao i Uredbu 2005/48 član 44 (u vezi sa troškove kategorije a i b fondova likvidacije). Takođe se oslanja i na Unutrašnjoj Instrukciji o Nabavkama, koje ne uređuju u potpunosti upotrebu blagajnu.

Pretplate su registrirani kao troškovi godine

KAP je prikazala troškove fondova na poverenju (račun likvidacije) u iznosu od 39,304€. Mi smo testirali ovu vrednost i primetili smo da su oni bili ne zaključeni avansi (sa izuzetkom vrednosti od 200€). Ova vrednost nije pravilno prikazana na finansijskim izveštajima.

Zaključak

KAP nije obratio dovoljnu pažnju sitnog novca. Nije stvorio uredbu za njihovo upravljanje i nije obavila adekvatna registriranja o Izlivima novca.

Preporuka 6

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Jasne uredbe kroz koje će se urediti procedure trošenje sitnog novca; i
- Registriranja prema adekvatnim kodovima za izlive iz fonda sitnog novca.

VI.6 Raspodela 20% radnicima i Račun prava Radnika

Zbog posebnog statusa zaposlenih u JP i uticaja kojeg će imati privatizacija na ovaj status, ti zaposleni imaju pravo prvenstva da dobiju jedan deo prihoda sa privatizacije. Ovaj deo će biti 20% prihoda sa prodaje deonica. Iznos se deli u korist zaposlenih sa legitimnim pravima u skladu sa uredbom 2003/13.

Total od 20 odsto (20%) prikupljenih prihoda sa prodaje JP tokom 2010 godine je bio 22,736,209€. Na ovaj iznos 21,878,238€ dolazi sa prodaje kroz privatizaciju, 843,270€ sa prodaje kroz likvidaciju, (SOE), 13,227€ su prihodi sa kamate banke, i 1,475€ sa drugih preduzeća na poverenju.

Sa ukupnih prihoda 20%, 13,206,357€ direktno su transferisana na računu SNSK za raspodelu. Dok preostali deo od 9,529,852€ se drži na posebnom računu -“Račun zaposlenih na poverenju”. Ovaj račun se drži za kasniju raspodelu nakon razmatranja žalbi od strane radnika JP, od Posebne Komore Vrhovnog Suda.

U nastavku prikazujemo tok računa zaposlenih na poverenju za ovaj period:

Tabela Br. 7 Računi zaposlenih na poverenju

Br.	Opis	Period	Vrednost u Evrima
1	Računi zaposlenih na poverenju	01 Januar 2010	132,986
2	Prilivi novca		9,529,852
3	Izlivi novca		
		31 Decembar	
4	Računi zaposlenih na poverenju	2010	9,662,838

Na računima zaposlenih na poverenju, Prilivi novca kao što su prikazani na gore pomenutoj tabeli imaju vrednost od 9,529,852€. Od njih 9,156,996€ su transferisani sa Računa privatizacije, 358,154€ su transferisana sa računa likvidacije, dok preostali deo su prihodi sa kamate i drugih transakcija.

KAP tokom 2010 godine je izvršio raspodelu 20% prihoda sa prodaje na dobrobit zaposlenih za 46 JP ili njihovih jedinica. Sa ovoga mi smo testirali dva uzorka (JP Fabrika Piva– Peć i JP Banja Klokota Stacionar-Gnjilane) koje imaju vrednost od 827,452€, izraženo u procentima naši uzoraci obuhvataju oko 4% populacije.

Nepravilnosti u raspodeli 20% sa prihoda iz prodaje JP

Na osnovu Člana 10.4 uredbe UNMIK-a 2003/13; zaposleni se smatra zakonskim ako je registriran kao radnik preduzeća u društvenom vlasništvu u vremenu privatizacije i ako se zaključuje da je bio na platnom spisku preduzeća za ne manje od tri (3) godine.

Raspodela 20% zaposlenih za Preduzeće Banje Klokota nije izvršeno u skladu sa gore pomenutim pitanjima. KAP nije osigurala relevantna dokumenta koji dokazuju zakonitost radnika koji su uključeni na spisku. Spisak je izrađen u 2006 godini, u vremenu postojanja KPA.

Zaključak

Na osnovu gornjih nalaza zaključujemo da KAP nema dovoljne kontrole što se tiče procesa raspodele 20%. Raspodela ovih sredstava može da odstupa od određenih kriterija.

Preporuka 7

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Poboljšavanje kontrole da bi se raspodela 20% prihoda sa prodaje JP radnika se izvodi u potpunom skladu sa sprovodljivim pravnim okvirom.

VI.7 Zaključenje (ispunjenje) ugovora

Tokom 2010 godine KAP je ispunila ukupno 99 ugovora. Od njih 21 su tenderisana tokom 2010 godine, dok preostali deo od 78 ugovora su tenderisana u prethodnim godinama.

Od 99 zaključenih ugovora koji su testirani, devet uzoraka (šest sa prodaje kroz privatizaciju i tri sa prodaje kroz likvidaciju). Ovi uzoraci su otkrili nalaze u nastavku:

KAP je zanemario potpisivanje ugovora sa kupcima

Ako se odnosimo na Pravila ugovora, u tri od devet testiranih slučajeva, je zanemaren rok za zaključenje ugovora (više od 3 godine). Ako se odnosimo na Politike Delovanja KAP, može da se zaključi da nijedan ugovor (od onih testiranih) nije zaključen u predviđenom roku.

Službenici KAP se opravdaju da zanemarivanje zaključenja ugovora se desilo kao rezultat nasleđivanja takvih ugovora iz bivše KPA. Osim toga, zanemarivanje je kao rezultat zanemarivanja KAP ovog procesa.

Zaključak

Kontrola u vezi sa zaključenjem ugovora u KAP trenutno je slabo i to je izazvalo osporavanje zaključenja (potpisivanja) ugovora. Zato, KAP treba da ojača kontrole da bi izbegavala takve slučajeve.

Preporuka 8

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Funkcionalne kontrole u KAP, da bi se zaključenje ugovora izvršilo u skladu sa određenim vremenskim rokovima; i
- Usaglašavanje politika delovanja sa pravilima tendera u vremenskim rokovima za zaključenje određenih ugovora.

VI.8 Proces Nadgledanja

Glavno fokusiranje jedinice nadgledanja je da nadgleda preduzeća koja su bila subjekat komercijalizacije u skladu sa uslovima ugovora.

Sa jedinice nadgledanja takođe se zahteva da nadgleda usklađenost sa postignutim sporazumima sa dobitnim ponuđačem u vezi sa obavezivanjima investiranja i izvršenih zapošljavanjima tokom privatizacije sa Specijalnom Spin-Off.

Specijalni “Spin-Off” (SSO) se sprovodi u okolnostima kada postoji jedan dodatni zahtev za ponuđače koji podnose obavezivanje za investiranje i zapošljavanje, poslovne i investicione planove.

Na ovom polju smo ispitali dva uzoraka, konkretnije jedan uzorak za nadgledanje preduzeća sa specijalnim Spin-Off (Preduzeće PIK Suvareka) i jedan uzorak za nadgledanje komercijalizovanog preduzeća (Fapoli).

Takođe smo ispitali i jedan uzorak radi testiranja nastalih troškova tokom procesa nadgledanja (nezavisna revizija preduzeća Egi Bau).

Naša testiranja su prikazala sledeće nalaze:

Nisu preduzete mere u vezi sa prestupom ugovora

Komercijalizovano preduzeće Fapol nije poštovalo u potpunosti sporazum obavezivanja u vezi sa KAP. U skladu sa ugovorom ovaj sporazum u ovom slučaju je trebalo da se prekida.

Prema službenicima KAP, ugovor nije prekidan pošto ugovor ističe na kraju 2011 godine i preduzeće će se podvrgnuti procesu privatizacije. Takođe su oni tvrdili da prevremeni prekid ugovora će biti štetan, i iz tog razloga komercijalista ;Fapola; će se penalizirati tokom procesa privatizacije (će biti uskraćeno pravo pred kupovine, na šta ima pravo prema ugovoru).

Vredi istaknuti da u poređenju sa drugim komercijalizovanim preduzećima FAPOL je imao najveći procenat ispunjenja obavezivanja (56% obavezivanih sredstava i 70% zapošljavanja). Iz tog razloga, KAP je smatrala da sa opšteg ekonomskog gledišta više je dobiti da se dozvoli

delovanje preduzeća negoli da mu se prekida rad. Ali, na osnovu ugovora trebaju da se preduzimaju mere u trenutku neispunjenja ugovora.

Zaključak

Na osnovu nalaza prikazanih gore dolazimo do zaključka da Agencija nije efikasna na nadgledanju Preduzeća koja su privatizovana od bivše KPA kroz Komercijalizacije.

Preporuka 9

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Da se raskidaju ugovori sa komercijalistima preduzeća koji ne poštuju uslove predviđenim sporazumom.

VI.9 Kontigentne obaveze

Potencijalne obaveze na kraju 2010 godine su bili 369,628€, dok na kraju 2009 godine su bili 22,898€. Potencijalne obaveze tokom 2010 godine su porasle na vidno veći nivo u poređenju sa prethodnom godinom. Ove obaveze (potencijalne obaveze) mogu uticati na to da fondovi na poverenju KAP.

Rast obaveza je bila kao posledica obaveza JP "Šar Salon". Ovo Preduzeće je imalo obaveze nad izvođačem "Bavaria" za izgradnju hotelskog centra u Elez Han u iznosu od 346,628€.

KAP je otkazala da upravlja JP Šar Salon. U nastavku su prikazani nalazi koji se povezuju sa upravljanjem ovog preduzeća.

Izgradnja hotelskog i poslovnog objekta u iznosu od 693,256€ bez odobravanja Agencije

Zahtevom Carine Elez Han za izgradnju jednog hotela, Odbor JP ;Šar Salon; je ugovorio jednog ekonomskog operatora da bi pomogao izgradnju ovog hotelskog i poslovnog objekta bez nekog odobravanja od strane KAP. Dok Zakon KAP zahteva da odobravanje biznis plana i plana investiranja preduzeća izvrši KAP.

Odabiranje operatora (kompanije za izgradnju hotelskog i poslovnog objekta) bez redovnih procedura

Nije bilo dovoljnih dokaza u vezi sa načinom odabiranja dobitnog ponuđača za izgradnju hotelskog i Poslovnog Objekta . Nedostaje: dosije tendera pripremljen od strane ugovornog autoriteta kao i kriteriji za odabiranje ekonomskog operatora su bili dosta nejasni.

Odbor JP. Šar Salona počinje sa izgradnjom hotelskog i poslovnog objekta bez uzimanja dozvole od strane Opštine Elez Han

Izgradnja je počela da se izvrši pre nego što je dobijena dozvola od strane Opštine Elez Han. Ugovor je potpisan datumom 28.08.2009 dok odluka 06. Br. 71/09; o davanju dozvole za izgradnju je bila datumom 08.09.2009, konkretnije nakon 11 dana.

Odbor KAP donosi odluku za privatizaciju ovog JP pre završetka izgradnje hotelskog i Poslovnog Objekta

Pre nego što su završeni radovi na izgradnji hotela, Odbor KAP donosi odluku za privatizaciju JP “Šar Salona” (grupa 40). Polovina isplate za izgradnju hotela je završena, ali preostali deo u iznosu od 346,628€ je ostala kao obaveza. Ova vrednost je prikazana kao potencijalna obaveza na Finansijskim Izveštajima KAP.

Zaključak

Na osnovu gore pomenutih nalaza možemo zaključiti da KAP nije imala potrebne kontrole u vezi sa administriranjem JP “Šar Salona”. Mi sumnjamo da može postojati opasnost od prevare i zloupotrebe.

Preporuka 10

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Administriranje JP uvek se oslanjajući na sprovodljivi pravni okvir.

VII.Kontrola o upravljanju

VII.1 Sistem Unutrašnje Kontrole

Dobar sistem unutrašnje kontrole pomaže svaku budžetsku organizaciju na dostizanje određenih ciljeva, obezbeđujući verodostojno finansijsko izveštavanje.

Naši nalazi i zaključci u vezi sa procesom privatizacije u celosti su prikazali da unutrašnja kontrola ne pruža dovoljnu sigurnost da KAP je realizirala svoje ciljeve.

KAP nije stigao da obezbedi potpunu saglasnost sa sprovodljivim pravnim okvirom. Odnosno, nije postojala potpuna usklađenost između Politika Delovanja i Pravila Tendera.

Kod procesa privatizacije nije osigurala potpunu transparentnost. To se posebno primećuje tokom privatizacije preduzeća “Šar Cem”, koja je prodana u nedostatku otvorenog nadmetanja. Slabosti su primećene i tokom nadgledanja i ispunjenja ugovora.

Zaključak

Mi zaključujemo da KAP nije uspeo da uspostavi jedan dobar sistem unutrašnje kontrole koji bi omogućio jedan transparentan proces privatizacije, kao i nadgledanje i zaključenje ugovora u skladu sa sprovodljivim pravnim okvirom. Mi smatramo da nivo unutrašnje kontrole nije bio na potrebnom nivou, i Odbor KAP treba da preduzme sve potrebne mere za njegovo poboljšavanje.

Preporuka 11

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- Funkcionalne kontrole i njihovo sprovođenje, da bi obezbedile efektivne i transparentne procese i da smanji mogućnost za zloupotrebu ovih fondova.

VII.2 Unutrašnja Revizija

Unutrašnja Revizija je važan segment za osiguranje višeg menadžmenta da mehanizmi unutrašnje kontrole su dizajnirani i sprovode se na potreban način. Tamo gde se primećuje da unutrašnje kontrole ne funkcionišu kako treba, unutrašnja revizija pruža savete i preporuke kako da se one poboljšaju.

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) tokom ovog perioda je završila ukupno pet revizija. Kod svih revizija delokrug je bio pretežno 2009 godina, osim dve revizije (revizija departmana za budžet i finansije kao i revizija sekretarijata odbora) koje su uključile i prvi deo 2010 godine.

Zaključak

JUR je uspeo da izvadi jasne zaključke i preporuke na ovim poljima revizije. Ali, one su fokusirane pretežno na pokrivanje perioda iz prethodne godine. Zato, ubuduće ova jedinica treba da uključi više procesa tekuće godine da bi pomogla menadžment o potrebnom postojanju i funkcionisanju unutrašnjih du kontrola.

Preporuka 12

Preporučujemo Odbor KAP da osigura:

- JUR u svom planu da uključi više procesa tekuće godine za reviziju Fonda Računa Privatizacije.

VIII. Opšti zaključak o Menadžmentu FP

Na osnovu nalaza i zaključaka prikazanom na ovom izveštaju dolazimo do zaključka da Odbor KAP još uvek nije stigao da uspostavi jedan funkcionalan sistem unutrašnje kontrole kao i da osigura jedan prikladni pravni okvir koja bi pružila opravdanu osnovu za zdravo i efikasno upravljanje Fonda privatizacije.

Proces Privatizacije nije bio transparentan. To je primećeno i kod privatizacije JP Šar Cem za koju nije osigurano otvoreno nadmetanje.

Likvidacija kao proces je na početnoj fazi, pošto do sada je likvidirano samo jedno Preduzeće. KAP je generalno zanemarila ovaj proces. Takođe, KAP je zanemarila ispunjenje ugovora.

Nadgledanje o komercijalizovanim preduzećima nije izvršeno u skladu sa ugovorima. Iako nisu ispunili sporazume obavezivanja u skladu sa ugovorima, KAP nijednom nije preduzela mere za prekidanje ugovora.

Za raspodelu 20% za radnike, jednim slučajem KAP nije obezbedio relevantne dokumente koji dokazuju legitimnost radnika uključeni u ovaj spisak. To je dovelo do opasnosti transparentnosti njihove raspodele.

Mnogostruke slabosti u okviru ovog izveštaja nas navode da pružamo opštu preporuku za upravljanje ovih fondova.

Opšta Preporuka

Preporučujemo Odbor KAP da se angažuje na uspostavljanju i sprovođenju potpunog pravnog okvira i funkcionalizaciju unutrašnjih kontrola. Na osnovu toga da obezbedi potpunu transparentnost tokom procesa privatizacije, kao i efikasno i efektivno upravljanje Fonda Privatizacije.

Dodatak I. Komentari KAP i odgovori KGR

Menadžmentu PAK je pružena mogućnost davanja komentara o nacrtu ovog izveštaja. Menadžment je pružio izvestan broj komentara koji su razjasnili podignuta pitanja i zatim su one promenjene. Ne zaključena pitanja, za koje mi kao revizori i subjekat pod revizijom još uvek imamo različita gledišta, su kao u nastavku

Nazivi Izveštaja	Slažemo se	Delimično se slažemo	Ne slažemo se	Komentari PAK	Odgovori KGR
VI. Finansijsko Upravljanje					
<u>Komercijalista koji je otkazao ispunjavanje sporazuma o obavezivanju, se nagrađuje sa ugovorom privatizacije</u>		X		Privatno Preduzeće Egi Bau je ispunila obaveze o iznosu investicija i broj zaposlenih radnika. Preduzeće Egi Bau nije ispunila obaveze isplate kirije. Ali istovremeno jedan deo imovine JP je bio uzurpiran i izgubljena dobit (prema izveštaju ocenjivanja od unutrašnjeg revizora) je 283,248 €. Iz tog razloga KAP je potpisao jednu Izjavu sa Preduzećem Egi Bau gde se ističe da: "Potpisivanjem ove izjave, stranke odustaju od njihovog prava za zahtevanje isplate za neispunjene ugovorne obaveze, odnosno, nadoknađivanje izgubljene dobiti ..." Dokaz odluke Suda za razmatranje žalbe komercijaliste, sporazum između KAP i komercijaliste radi rešavanja nesuglasica i dotičnih izveštaja spoljnog revizora.	Na potpisanom ugovoru između KAP i Egi Bau o komercijalizaciji Preduzeća ;Zdrukhëtaria;, su dosta jasno definisani uslovi koji treba da se ispune od strane komercijaliste (investicije, zapošljavanje i predviđena kirija ugovorom). KAP opravdava Preduzeće u vezi sa neispunjenjem sporazuma o obavezivanju pošto Preduzeće nije imala na raspolaganju celu komercijalizovanu imovinu sa KAP (imovina na ugovoru komercijalizaciju su bila 5,303 m2 dok uzurpirana imovina je bila samo 952 m2). Ali, uprkos opravdanju od strane Agencije, komercijalista je imao oko 4,350 m2 na upotrebi i nije imao razloga za neispunjenje u potpunosti sporazuma o obavezivanju. Zato naš nalaz, zaključak i preporuka ostaju nepromenjena.

<u>Raspodela 20% radnicima i Račun prava Radnika.</u>			X	Fondovi za JP “Banja e Kllkotit” – Novo Preduzeće Fabrika Vode su deljeni datumom 24.11.2006, nakon završetka procedura žalbi na Posebnoj Komori Vrhovnog Suda Kosova i nakon što Vrhovni Sud je izdao Završnu Odluku, dok kod slučaja Novog Preduzeća Stacionar fondovi su deljeni u 2010 godini, pošto se radi o imovini istog JP i završni spisak je potvrđen odlukom Posebne Komore Vrhovnog Suda Kosova (rešenje broj SCEL-06-016 registriran datumom 12.10.2006 primljen od strane KPA datumom 18.10.2006. Ova odluka Suda je konačna, gde se na tački 4 ističe: “Ova odluka je konačna, pravno obavezujuće i ne može da se apeluje na njega ” završava se citat. Sve pravne procedure su poštovane tokom razmatranja i pripreme konačnog spiska radnika.	Mi nismo nijednom osporili nijednom odluke Posebne Komore Vrhovnog Suda Kosova. Ali, sva naša uznemiravanja smo izrazili u vezi sa formiranjem prvog spiska od strane preduzeća i razmatranje spiska od strane Agencije u skladu sa UNMIK Uredbom 2003/1. Zato nalaz, zaključak i preporuka ostaju nepromenjena.
<u>Nepravilne procedure tokom ugovaranja savetodavnih usluga za privatizaciju Preduzeća ;Šar Cem;</u>			X	Sprovedena je u celosti Instrukcija Br. 2/2009 o procedurama nabavki za fondove na poverenju koji ne pripadaju prihodima sa privatizacije i likvidacije.	Naša glavna uznemiravanja u vezi sa ovim projektom su da je prvo KAP za ugovaranje savetnika nastavio sa procedurama nabavki u skladu sa ZJN. Zatim, nastavljano je sa unutrašnjim uredbama. Osim toga, ni naredno uputstvo 2/2009 o procedurama nabavki nisu sprovedene u celosti. Procedure za odstupanje u vezi sa dostavljanjem ponuda nije odobren (potpisan) od strane menadžmenta KAP, kao i ponude su primljene na elektronski način. Zato naš nalaz, zaključak i preporuka su zasnovane na činjenice i ostaju nepromenjeni.

<u>Odstupanje od redovnih procedura za privatizaciju Preduzeća Šar Cem</u>			X	Sve procedure prodaje JP Šar Cem su objašnjeni revizorima. Pravo pred kupovine od strane komercijaliste je bila zasnovana na član 4.7 komercijaliste. Prikazana fer cena je određena od strane kompanije sa međunarodnim renomeom i prema međunarodnim standardima.	Ovaj nalaz se povezuje sa gore pomenutim nalazom (odabiranje savetnika transakcije za vrednost imovine Šar Cem). Naša glavna uznemiravanja su u vezi sa određivanjem cene, zaobilazeći otvoreno tržište koje se zahteva Zakonom o KAP i garantovan Ustavom Republike Kosovo, kao najveći Pravni akt unutar Kosova. Zato, naš nalaz, zaključak i preporuka su zasnovane na činjenice i ostaju nepromenjeni.
--	--	--	---	---	---

Dodatak II. Razne vrste Mišljenja revizije

(preuzeto od ISSAI 400)

9. Jedno mišljenje revizije normalno je u standardnom obliku, u vezi sa Finansijskim Izjavama uopšte, izbegavajući potrebu za određivanje njene dužine, ali prenoseći po njenoj prirodi jedno opšte značenje kod čitaoca u vezi sa njenim razumevanjem. Priroda ovih reči će se uticati od zakonskog okvira revizije, ali sadržaj mišljenja treba jasno da pokazuje dali je mišljenje nekvalifikovano ili kvalifikovano, ili ako je kvalifikovano u neka određena pitanja ili je protivno mišljenje (paragraf 14), ili jedno odricanje od mišljenja (paragraf 15).

10. **Jedno nekvalifikovano mišljenje** se pruža kada je revizor zadovoljan sa svih materijalnih gledišta da:

(a) Finansijske Izjave su pripremljene upotrebljavajući priznate politike i osnove računovodstva koje su sprovedene na dosledan način (na postojan način);

(b) Izjave su u saglasnosti sa statusnim zahtevima i relevantnim uredbama;

(c) Predstavljen prikaz u Finansijskim Izjavama su u saglasnosti sa saznanjima revizora u vezi sa entitetom pod revizijom; i

(d) da je adekvatan prikaz svih materijalnih relevantnih pitanja o Finansijskim Izjavama.

11. **Naglašavanje pitanja.** U nekim okolnostima revizor može da smatra da čitaoc ne može da razume na potreban način Finansijske Izjave ako je pažnja skrenuta na neobična ili na važna pitanja. Kao opšte pravilo, revizor kad daje jedno nekvalifikovano mišljenje to se referiše nekom specifičnom gledištu Finansijskih Izjava u njegovom mišljenju u slučaju da se ono može interpretirati pogrešno kao kvalifikovano mišljenje. Sa namerom izbegavanja ovakvog utiska, napomene koje su zamišljene kao: naglašavanje pitanja, se nalaze na odvojenim paragrafima od mišljenja. Ipak, revizor ne treba da upotrebi naglašavanje pitanja da bi poboljšao nedostatak potrebnih otkrivanja na Finansijskim Izjavama ili kao alternativa, zamenjivanje za kvalifikaciju mišljenja.

12. Revizor može **da ne bude u stanju da izrazi jedno nekvalifikovano mišljenje** kada postoji neka od ovih okolnosti i na sudu revizora, njihov uticaj je materijalan ili može biti takav po Finansijskim Izjavama:

(a) bilo je ograničenja na delokrugu revizije;

(b) Revizor smatra da su izjave nekompletne, dezorijentisane ili postoji ne obrazložena podela od priznatih standarda računovodstva; ili

(c) Postoje nejasnoće koje utiču na Finansijske Izjave.

13. Kvalifikovano mišljenje. Tamo gde se revizor ne slaže ili nije siguran za jednu ili više stavki na Finansijskim Izjavama, a koja su materijalna ali nisu suštinske po razumevanju izjava, treba da se pruži jedno kvalifikovano mišljenje. Formulisanje mišljenja normalno pokazuje zadovoljavajući rezultat nad subjektom pod revizijom, što se tiče preciznih i jezgrovitih izjava, pitanja ne usaglašavanja ili nejasnoća koja rezultiraju sa kvalifikovanim mišljenjem. Pomaže korisnike izjava ako finansijski uticaj nejasnoće ili nesporazuma je određeno od strane Revizora iako to nije uvek praktično ili relevantno.

14. Protivno Mišljenje. Tamo gde Revizor nema mogućnosti da pruža jedno mišljenje o Finansijskim Izjavama u celini, zbog nesporazuma koje su tako suštinske jer miniraju prikazanu poziciju u nastavku da se mišljenje kvalifikuje u određena gledišta neće biti adekvatno, onda se pruža Protivno mišljenje. Formulisanje takvog mišljenja pokazuje da Finansijske Izjave nisu prikazane na pravi način, jasno i na precizan način sva pitanja ne usaglašavanja. Ipak, jedna pomoć da finansijski uticaj na Finansijske Izjave se određuje tamo gde treba i gde je praktično.

15. Odricanje od Mišljenja. Tamo gde Revizor ne može da pruža mišljenje u vezi sa Finansijskim Izjavama, da uzimajući kao celinu zbog nejasnoća ili ograničenja delovanja koje je suštinsko da jedno mišljenje koje je kvalifikovano na određena gledišta neće biti adekvatno, pruža se jedno protivno mišljenje. Formulisanje jednog takvog mišljenja čini jasnim da jedno mišljenje ne može da se pruža, specifikujući na jasan i precizan način sva nejasna pitanja.

16. Postoji zakon da VIR pružaju jedan detaljan izveštaj da bi dopunio mišljenje u okolnostima na kojima je nemoguće da pruže jedno nekvalifikovano mišljenje.